

διάς του. Μόνο στη γλώσσα της μάνας του μπορεί ένας Ρωμῖος σήμερα νὰ πει ὅλη του τὴν ψυχὴ κι ὅλη του τὴ σκέψη.

Αὐτοὶ οἱ στοχασμοὶ καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἀκόμα βασανίζανε δίκως ἄλλο τὸ φίλο μου τὴ νύχτα τοῦ ἐκείνου τοῦ Ζουφρουά. Ἐβρισκε σιγὰ-σιγὰ πῶς μονάχα χίμαιρες εἶχε λατρεύει ὥς τότε, πῶς αὐτὰ τὰ ἑλληνικὰ ποὺ τὸν φορτώνανε δὲν εἴγτανε δὲν μπορούσαν νὰ νῆαι τὰρχαῖα, μόνο κάτι κορακίστικα χωρὶς ὄνομα καὶ χωρὶς ἐποχὴ, πῶς χρειαζόταν ἓνα καινούριο ὄργανο στὴν καινούρια του ζωὴ. Κι αὐτὸ τὸ βραχνὰ τῶν περασμένων, τὸν ἔδιωχνε μὲ τὸ χέρι του γιὰ νὰ πάει στὰ μελλούμενα. Μά, τὴ στιγμὴ αὐτή, σὰν τὸν Ἑρρῖκο Χάινε, πού, ἀφοῦ σύντριψε μέσα στὴν καθεδράλα τῆς Κολωνίας τοὺς σκελετοὺς τῶν τριῶν μάγων βασιλιάδων, βλέπει κύματα αἵμα νὰ ἀναδύζουν ἀπ' τὰ στήθια του, ἔτσι κι ὁ Ρωμῖός μου, βρίσκοντας τὴν ἀλήθεια θυμώνει κ' ὑποφέρει πού ἔχασε τόσα χρόνια κυνηγώντας ἓνα ψεύτικο ἰδανικό.

Αὐτὸ τὸ πράμα μᾶς δείχνει τὸ δρόμο. Ἄν, ἀλλάζοντας ὅ,τι πρέπει νὰλλάξει, πῆτε μέσα σας πῶς δὲν ὑπάρχει θρησκευτικὸ ζήτημα στὴν Ἑλλάδα, πῶς τὸ γλωσσικὸ ζήτημα εἶναι τὸ ἀληθινὸ θρησκευτικὸ ζήτημα, πῶς αὐτὴ ἡ κατάστασις τῆς διπλῆς γλώσσας καὶ γι' αὐτὸ τῆς διπλῆς συνείδησης, τῆς διπλῆς σκέψης, τῆς διπλῆς ὑπαρξῆς, εἶναι μιὰ κατάστασις πού ἀπορροφᾷ ἀλάκερο τὸ άτομο, ὅσο ἓνα δόγμα, ὅσο μιὰ θρησκεία, τότε θὰ καταλάβετε, πῶς ἡ γλώσσα ῥήγνει ἢ χρησιμεύει γιὰ πρόφασιν νὰ ῥήξῃ μιὰ Κυβέρνηση. Εἶναι ἀκόμα ἓνα ζήτημα πού τὸ ἐκμεταλλεύονται κ' ἓνα παραπάνω πού οἱ καθαρευουσιάνοι εἴταν ἀπελπισμένοι τώρα τελευταῖα. Ὁ κ. Βενιζέλος ἐρχότανε στὰ πράματα, ὁ κ. Βενιζέλος δὲν εἴτανε καθόλου ὑπὲρ τῆς ἀρχαίας· εἴταν, ὅλος ὁ κόσμος τῷ ξερε, δημοτικιστῆς. Κι αὐτὸ εἴταν μιὰ ἀπ' τίς αἰτίες πού ἀναψαν οἱ λύσσεις καὶ τὰ λοιπὰ.

Ὁ κ. Βενιζέλος βιάστηκε νὰ ψευτίσῃ τὴν κακὴν ἰδέαν πούχανε γι' αὐτὸν οἱ καθαρευουσιάνοι. Καὶ τῷ κάμε μὲ ἔργα : δέχτηκε, σύνταξε μάλιστα ἓνα νόμο πού μ' αὐτὸν ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνηση δηλώνει πῶς σταματᾷ τὸ ρέμα τῶν ποταμῶν, τῶν γλωσσῶν ἤθελα νὰ πῶ

Ἄς μὴ γελιόμαστε. Ὁ κ. Βενιζέλος ὥς τὰ τώρα περνοῦσε γιὰ πολιτικός· σήμερα φανερώθηκε πῶς εἶναι ἓνας μικροπολιτικός καὶ τίποτα παραπάνω.

Τὸ γλωσσικὸ ζήτημα—τῷδειξα, τὰπόδειξα ἀμέτρητες φορές στὰ βιβλία μου—εἶναι γιὰ τὴν Ἑλλάδα ζωτικὸ ζήτημα. Σ' αὐτὰ τὰ ζητήματα ἓνας ἄνθρωπος δείχνει τὸ χαρακτήρα του, ἓνας πολιτικός τὴ φρόνησιν καὶ τὸ θάρρος του. Ἄν δειλιάσει

στὸ κύριο σημεῖο, θὰ δειλιάσῃ σ' ὅλα τὰλλα, μὲ τὴ σειρά. Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνηση, μ' ἀρχηγὸ τὸν κ. Βενιζέλο, φέρθηκε σὰν τυφλή. Γιατὶ τὸ ζήτημα τῆς νεοελληνικῆς εἶναι τὸ καθαρὸ ἐθνικὸ ζήτημα, ἀφοῦ ἀλάκερη ἡ Ἑλλάδα τὴ μιᾶ καὶ τὴν ἀγαπᾷ. Ἐτσι λοιπόν, ἓνας δημοτικιστῆς μπορεῖ νὰ πῇ σήμερα ἐκεῖνο πού ὁ κ. Βενιζέλος δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ πῇ μέσα του, μ' ὅλη του τὴν καινοδουλετικὴ πλειονοψηφία, ὅτι δηλαδὴ, ὅπως μιὰ φορὰ τὸν Ὀδυσσεά, ἓνας λαὸς ἀμέτρητος τὸν συντροφεύει.

ΨΥΧΑΡΗΣ

ΠΑΤΙΝΑΔΑ

ΣΤΑ ΠΑΡΑΘΥΡΙΑ ΤΟΥ

Ἔχεις ψηλὸ καὶ ματογυάλιν
Κ' ἔχεις λεβέντικη περπατησιὰ
Κ' ἔχεις τὸ πιὸ ὁμορφο κομπολογάκι,
Δάσκαλε, πές μου, τί θέλεις πιά ;

Τὰ ξυχαρῆνιά σου τὰ χειμαρῶνια
Σκοτάδια σκόρπισαν γύρω βαθιὰ,
Καὶ μᾶς γεμίσανε ψευτιάκι,
Δάσκαλε, πές μου, τί θέλεις πιά ;

Ἀπὸ τὰ ὄραῖά σου, σοφὰ λογίαια
—Κοπορὰ λὲς κ' εἴτανε στὴ γῆ παρτιά—
Χίλι φτωγώσανε Μιστριωτάκια,
Δάσκαλε, πές μου, τί θέλεις πιά ;

Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ

ΠΑΤΡΑΓΑΘΙΑ

Ἀφιερώνεται σ' ὅλους ἐκείνους τοὺς
συμπατριῶτες μου πού θέλουν τὴν
Ἑλλάδα σασιονάραβο δεμένο πίσω
ἀπὸ τὴν προγονικὴ μας δόξα.

Τὴ δόξα τοῦ πατέρα σου ἄφησε νὰ σιχάσῃ
Αὐτὴ 'τανε δική του·

Ἄν σὲ βαραινουν τ' ἄρματα, δὲν εἶναι πιά δικὰ σου
Κι' ἂς εἶσαι τὸ παιδί του.

Ναί, τοῦ πατέρα τὴν τιμὴ ἄφησε νὰ κοιμᾶται
Στὸ τιμημένο μνήμι·
Καρᾶβι ποῦναι δυνατό μονάχο του ἀνοίγει
Τὸ δρόμο μὲς τὸ χῆμα.

(Παράφραση ἀπὸ τὴν Frithjofs—
Sagor τοῦ Tegnér)

Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ